20 gr.

20 gr.

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZEŃ: Po tekście 1 mm w 2 szpaltach (szerokość szpalty 45 mm) po 72 grosze. Dla poszukujących pracy po 20 groszy. „Marginesowe" po złotych 3.— za 1 mm w 1 szpalcie (szerokość szpalty 45 mm).

Rok IV. Nr. 270.

Kraków, środa 18 listopada 1942 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez Redakcję rękopisy będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej. Prenumerata miesięczna 4.50 Zł., z odnoszeniem do domu 5 Zł. Na prowincji dopłata porta. Konto czekowe: Warszawa 658.

Londyński „Evening Star" zaznacza:

Nie wolno przeceniać wyników ofensywy generała Alexandra.

Akcja przeciwko francuskiej Afryce północnej nie zaskoczyła mocarstw osi.

Sztokholm, 17 listopada. **Współpracownik wojskowy londyńskiego pisma „Evening Star" zaznacza, że nie wolno przeceniać wyników ostatniej ofensywy generała Alexandra. Bowiem Rommel wciąż jeszcze istnieje.**

Najpiękniejsze meldunki o zwycięstwach nie są w stanie zaprzeczyć jego istnieniu w Afryce. Przeciwnik umiał też zręcznemi pociągnięciami zyskać na czasie, a

wiadomo jest, jakie to ma znaczenie dla tak wybitnego dowódcy, jakim jest Rommel.

Również prasa angielska jest obecnie tego zdania, że

niemiarodajna jest opinja rozszerzająca się obecnie, jakoby akcją przeciwko francuskiej Afryce północnej przeciwnik został zupełnie zaskoczony.

Zupełnie nagle przenikła w Anglji świadomość, że pewnie nietylko aljanci, ale też i ich przeciwnicy mają pewne plany i że

„dalsze niespodzianki" również i z drugiej strony mogłyby się niebawem przytrafić.

Jedną z pośród tych wielkich politycznych nieznanych w obecnej wielkiej grze około morza Śródziemnego jest, jak to obecnie Londyn przyznać musi, przyszły stosunek Francji do Europy, względnie do aljantów. Również i w obozie Gaulistów wypadki ostatnich dni z pewnością stworzyły sytuację, która narazie jeszcze jest niejasna.

Walki w Cyrenajce.

Berlin, 17 listopada **Na terenie Cyrenajki wojska niemieckie i włoskie stały w niedzielę w ogniu gwałtownych walk przeciwko napierającym Anglikom.**

Czołowe formacje ofensywne 8-ej armji brytyjskiej w czasie próby obejścia tylnych straży dostały się na pola minowe. — Dalsze straty ponieśli Anglicy podczas ataków niemieckich samolotów nurkowych i lekkich maszyn bojowych. Samoloty wywiadowcze stwierdziły na szosie nadbrzeżnej między Sidi el Barani i Tobrukiem obecność silnych kolumn brytyjskich. Samoloty niemieckie uderzyły niespodziewanie na te kolumny i zrzuciły swe bomby w sam środek pomiędzy czołgi i pojazdy.

Szczególnie skuteczne były ataki dokonane na kolumny stłoczone w przesmyku Halfaya oraz na południowy-wschód od Sidi el Barani, gdzie obrzucono bombami 300 zaparkowanych pojazdów mechanicznych. Samoloty niemieckie swojemi nieoczekiwanemi atakami bombowemi i wypadami w lotach zniżonych spowodowały tam takie zamieszanie wśród Anglików, że nie mieli oni czasu na otwarcie ognia ziemnej obrony przeciwlotniczej. Dalsze eskadry samolotów bojowych obrzuciły bombami Tobruk.

Myśliwce brytyjskie zamierzające odpędzić niemieckie samoloty bojowe od upatrzonych celów, rozproszono. Doszło przytem do walk powietrznych, w przebiegu których myśliwce niemiecko-włoskie, nie ponosząc żadnych strat zestrzeliły 3 samoloty brytyjskie.

Akcje oczyszczania terenów przyfrontowych.

Berlin, 17 listopada. **W zachodnim Kaukazie i nad górnym Terekiem bolszewicy wznowili swe przeciwuderzenia. Szczególnie w rejonie na wschód Alagiru doszło do zmiennych, zaciekłych walk. Bolszewicy zostali odrzuceni, tracąc kilka czołgów.**

Również pomiędzy Donem a Wołgą rumuńskie zespoły staczały walki obronne z dobrym skutkiem.

Na środkowym odcinku frontu nie zaznaczały się miarodajnie dla całości obrazu działań wojennych walki obronne, lecz **liczne ataki drużyn wypadowych.**

Obok ataku i obrony jako **trzeci typ formy walki na wschodzie** wyliczyć należy akcje oczyszczania terenów przyfrontowych. Również te akcje w ostatnich czasach doprowadziły do znamiennych sukcesów na północnym odcinku frontu wschodniego, mimo, że trzeba było przejść, walcząc, wieleset kilometrów pośród terenów bagnistych, ogromnie trudnych do przebycia.

Dotychczas stracili bolszewicy w czasie dwóch operacyj, niezupełnie jeszcze zakończonych, 1.500 zabitych i jeńców, osiem granatników i karabinów maszynowych, około 500 karabinów, jak również wiele amunicji i przedmiotów wyposażenia, m. i. kuchnie polowe i traktory.

Armje mocarstw osi zawsze są gotowe do ataku.

Prasa rzymska o kontrakcjach mocarstw osi.

Rzym, 17 listopada. **Kontroperacje mocarstw osi przeciwko lądowaniom anglo-amerykańskim w Afryce północnej uważa się tutaj jako oznakę zdecydowanej woli mocarstw osi przeciwstawienia jak najzaciętszego oporu akcji aljantów.**

Na szczególną uwagę zasługuje **fakt wylądowania wojsk niemiecko-włoskich w Tunisie**, podany wczoraj po raz pierwszy do wiadomości. Tem samem operacje ofensywne mocarstw osi przeciwko anglo-amerykańskim siłom zbrojnym we francuskiej Afryce północnej przeniesione zostały poza dokonywane dotychczas operacje morskie i lotnicze bezpośrednio na francuskie tereny kolonjalne, zagrożone przez wojska anglo-amerykańskie.

Natychmiastowe przeciwuderzenie mocarstw osi oznacza, jak podkreśla **Gayda w „Giornale d'Italia"**, przyspieszenie tempa wojny i doprowadziło do znacznego zniszczenia tonażu aljantów, stanowiącego dla operacyj anglo-amerykańskich stale **główny środek bojowy przeciwko mocarstwom osi.** „Każdy zatopiony statek aljancki dzisiaj oznacza dla mocarstw anglo-saskich przegraną bitwę, a zarazem stanowi dalszy krok naprzód w walce obronnej państw Paktu Trzech. **Mocarstwa anglo-saskie, przystępując do tej akcji, odsłoniły mocarstwom osi swe nowe słabe punkty".** „Bitwa toczy się dalej" — pisze Gayda — „a my bynajmniej **nie poddajemy się lekkomyślnemu optymizmowi.** Wiemy, że walka będzie twarda i rozległa. Wiemy również, iż **w walce tej chodzi o decydujące momenty obecnej wojny.** Trzeba się liczyć z tem, iż anglo-amerykańskie naczelne dowództwo po długotrwałych przygotowaniach wytęży wszelkie siły, by utrzymać w swem ręku dalszy rozwój wypadków. Lecz mocarstwa osi nie śpią. **Armje mocarstw osi zawsze są obecne i gotowe do akcji, a przedewszystkiem zawsze są w stanie dostosować się do każdej nowej sytuacji zarówno pod względem taktycznym, jak i strategicznym".**

Wojska niemiecko-włoskie wylądowały w Tunisie.

U wybrzeży północnej Afryki zniszczono ogółem 89 jednostek aljanckich.

Berlin, 17 listopada. **Naczelna komenda niemieckich sił zbrojnych donosi z głównej kwatery Führera w dniu 16 listopada:**

Wojska niemieckie zniszczyły na Kaukazie dwie okrążone grupy sił sowieckich i odparły na innych odcinkach ataki bolszewików, wśród wysokich i krwawych ich strat. — Pięć samolotów wznieciło pożar na statku frachtowym na morzu Kaspijskiem i uszkodziło dwa transportowce.

W Stalingradzie w toku akcyj oddziałów wypadowych zdobyto dalsze bloki domów i odparto przeciwwypady sowieckie.

Nad Wołchowem atak sowiecki załamał się w niemieckim ogniu obronnym.

Ruchy wymijające w Cyrenajce przebiegają planowo. Niemieckie i włoskie formacje samolotów nurkowych i niszczycielskich atakowały z dobrym skutkiem kolumny brytyjskie. W walkach powietrznych z przeważającemi formacjami lotniczemi Anglików zestrzelono trzy samoloty brytyjskie.

Wojska niemieckie i włoskie wylądowały w Tunisie w pełnem porozumieniu z francuskiemi władzami cywilnemi i wojskowemi.

Na wybrzeżu Algieru bombardowano port i lotnisko Bone. Niemiecka łódź podwodna storpedowała przed marokańskiem wybrzeżem Atlantyku statek pasażerski o pojemności 6000 brt.

W nocy na 15 listopada przed wybrzeżem holenderskiem doszło do potyczki morskiej pomiędzy łodziami strażniczemi a ścigaczami brytyjskiemi. Anglicy po krótkiej potyczce wycofali się.

Jak już podano do wiadomości w drodze komunikatu nadzwyczajnego, we wspólnej walce lotnictwa włoskiego i niemieckiego oraz włoskiej i niemieckiej marynarki, w toku zwalczania konwoju aljanckiego u północno-afrykańskiego wybrzeża w zachodniej połaci morza Śródziemnego uzyskano następujące sukcesy:

Zniszczono albo uszkodzono ogółem 89 jednostek, a mianowicie: 14 statków handlowych i wielkich transportowców o łącznej pojemności 102.000 brt. zatopiono.

Jeden wielki cysternowiec pojemności około 10.000 brt. storpedowano i pozostawiono w stanie tonącym.

Siedem statków handlowych i większych transportowców o łącznej pojemności 71.000 brt. tak ciężko uszkodzono, że można się liczyć z zupełnie pewną ich stratą.

W ten sposób zniszczono ogółem 183.000 brt. cennego aljanckiego tonażu frachtowego, cysternowego i transportowego. Z liczby tej doniesiono już w nadzwyczajnym komunikacie z dnia 14 listopada o zniszczeniu 8 statków o łącznej pojemności 76.600 brt.

Dalszych 35 statków handlowych i transportowych o łącznej pojemności 234.000 brt. uszkodzono, częściowo tak ciężko, że należy się liczyć z dłuższą niezdolnością ich do celów transportowych.

Pozatem uszkodzono jeden okręt linjowy;

uszkodzono trzy okręty transportowe, z czego jeden tak ciężko, że należy się liczyć z jego dłuższą niezdolnością;

zatopiono trzy krążowniki;

uszkodzono 14 krążowników i wielkich kontrtorpedowców;

zatopiono cztery kontrtorpedowce i statki strażnicze, oraz

uszkodzono 7 kontrtorpedowców strażniczych.

Orędzie marszałka Petaina.

Vichy, 17 listopada. **Francuskie ministerstwo informacyj wydało w poniedziałek następujący komunikat:**

Radjo w Marokku ogłosiło proklamację admirała Darlana, stanowiącą w rzeczywistości wezwanie do odstępstwa. Marszałek Petain natychmiast po otrzymaniu wiadomości o tym dokumencie, wystosował do wszystkich Francuzów w kraju macierzystym i imperjum następujące orędzie:

„Admirał Darlan błędnie stwierdza, jakoby działał w mojem imieniu. Nie jestem człowiekiem, któryby miał ustąpić pod jakimkolwiek naciskiem. Kto twierdzi coś przeciwnego, ten mnie ciężko obraża. W momencie zaatakowania Afryki powierzyłem admirałowi Darlanowi obronę suwerenności francuskiej, jaka została złożona w moje ręce. **Już od pierwszych działań bojowych admirał nie wahał się wejść w kontakt z atakującymi, a wydawszy przedwczesny rozkaz do zaprzestania ognia, zdezorganizował opór i załamał ducha wojsk.** Generał Giraud otrzymał misję od pewnego zagranicznego mocarstwa, które dążyło do przeniesienia wojny na ziemię francuską. **W ten sposób admirał Darlan postawił się poza ramy wspólnoty narodowej.** Oświadczam niniejszem, iż pozbawiam go wszystkich jego publicznych i wojskowych stanowisk, jako dowódcy".

Oświadczenie lojalności wieśniaków francuskich.

Vichy, 17 listopada. **Z uwagi na powagę sytuacji, w jakiej znajduje się obecnie Francja, wieśniacy francuscy opublikowali odezwę, w której zadeklarowali swą szczerą lojalność.**

Wieśniacy francuscy zapewniają, iż wiernie pójdą za szefem państwa marszałkiem Petainem, oraz za szefem rządu Lavalem. Żadna propaganda wroga nie będzie w stanie przeszkodzić akcji wieśniaków francuskich. Obecne trudności są próbą, która spowoduje, że wieśniacy w jeszcze większym stopniu będą się starali zapewnić aprowizację Francji. Odezwa kończy się stwierdzeniem, iż wojna obecna jest walką pracy produktywnej przeciwko dyktaturze złota.

Włoski komunikat wojenny.

Rzym, 17 listopada. **Włoski komunikat wojenny z poniedziałku brzmi:**

Główna kwatera włoskich sił zbrojnych komunikuje:

Włoskie i niemieckie wojska za zgodą francuskich władz cywilnych i wojskowych wysadzono na ląd w Tunisie. Posunięcia włoskich wojsk na Korsyce i w południowej Francji zostały prawie ukończone.

Bombowce niemieckie zaatakowały lotniska we francuskiej Afryce północnej. Kilka samolotów aljanckich zniszczono na ziemi, 6 samolotów zniszczyły w walce eskortujące myśliwce.

Siły zbrojne mocarstw osi również w dniu wczorajszym toczyły w Cyrenajce zacięte walki przeciw aljanckim jednostkom.

Myśliwce włoskie zmusiły kilkakrotnie do walki lotnictwo aljanckie, które rozwijało silną działalność. Zestrzelono bez własnych strat trzy samoloty aljanckie.

Zespoły lotnictwa włoskiego obrzuciły w lotach zniżonych bombami kolumny angielskie i ostrzeliwały je ogniem karabinów maszynowych, przyczem zadały czołgom brytyjskim silne straty.

Ubiegłej nocy samoloty angielskie bombardowały ponownie miasto Genuę, gdzie powstały dalsze ciężkie szkody w dzielnicach mieszkaniowych. Ilość ofiar, stwierdzonych wśród ludności cywilnej, wynosi czterech zabitych i 25 rannych. Nazwiska ofiar będą podane do wiadomości w miejscowej prasie.

USA obsadzają francuskie Antyle.

Sztokholm, 17 listopada. Na podstawie doniesienia z Martyniki, „Svenska Dagbladet" donosi, że wojska USA wylądowały na francuskich Antylach.

Francuski statek żaglowy zatonął wraz z pasażerami.

Paryż, 17 listopada. **Francuski statek żaglowy, który płynął do Hiszpanji i Portugalji, wiozący na pokładzie Francuzów z Marokka, według doniesień z Algeciras zatakowany został przez brytyjski okręt wojenny.**

Angielskie i amerykańskie samoloty zrzuciły bomby na żaglowiec i ostrzeliwały go z broni pokładowej. Francuski żaglowiec zatonął. Wszyscy pasażerowie, znajdujący się na pokładzie, według dotychczasowych doniesień, podobno ponieśli śmierć.

Działalność fińskich łodzi podw.

Helsinki, 17 listopada. **Według fińskiego komunikatu wojennego z poniedziałku, na wszystkich frontach lądowych notowano tylko działalność patroli zwiadowczych.**

Na przesmyku Aunus Sowiety podjęły w południowej części frontu atak, wspierany gwałtownym ogniem, który jednak załamał się wskutek fińskiej obrony, przyczem bolszewicy ponieśli znaczne straty w poległych. Strat fińskich nie było. Fińskie łodzie podwodne niedawno temu zatopiły w zatoce Fińskiej i na Bałtyku trzy duże bolszewickie łodzie podwodne.

Znaczenie straty ropy burmańskiej dla Indyj.

Sztokholm, 17 listopada. **Poważne następstwa utraty ropy burmańskiej dają się coraz dotkliwiej odczuwać. Fachowe czasopismo „Petroleum Times“ w artykule, rozważającym kwestję zaopatrzenia Indyj w ropę po stracie Burmy, stwierdza, że całoroczna produkcja burmańska, wynosząca przeszło miljon ton, przewożona była z centrum rafinerji w Rangunie statkami cysternowemi do Indyj, z wyjątkiem względnie małych ilości, przeznaczonych na własny użytek Burmy.**

Burma dostarczała prawie połowy zapotrzebowania Indyj na ropę. Obecnie władze w Indjach straciły w zupełności te kontygenty. Resztę zapotrzebowania pokrywano z własnych źródeł oraz w drodze przywozu, głównie z Iranu, wyspy Babrein i utraconych Indyj Holenderskich.

Same Indje posiadają tylko dwa okręgi naftowe, które łącznie wyprodukowały w roku 1938 — 350.000 ton, co stanowi nieco więcej, niż czwartą część zapotrzebowania Indyj. Największą wydajnością odznacza się obszar assamskiego towarzystwa naftowego koło Digboi w północnym Assamie, gdzie przed wojną produkowano rocznie 280.000 ton. Tereny naftowe w Digboi znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie japońskich sił zbrojnych w Burmie, wobec czego — jak zaznacza „Petroleum Times“ — wątpliwem jest, czy generał Wavell będzie mógł jeszcze długo liczyć na ich produkcje. Inne źródła leżą koło pól towarzystwa naftowego „Attock“ koło Rawalpino w północno-zachodnim Pendżabie, które wprawdzie są dość znacznie oddalone od terenów bojowych, jednak w roku 1938 dostarczyły zaledwie 80.000 ton.

Według oceny jednego z rzeczoznawców, Indje straciły w Burmie oraz na innych obszarach więcej, niż 3/4 swojego zapotrzebowania w ropę. Zużycie benzyny w Indjach na cele cywilne zostało już obniżone o kilka procent.

Stosunki bułgarsko-tureckie.

Sofia, 17 listopada. **Zainteresowanie bułgarskiej opinji publicznej wypadkami w sąsiedniej i zaprzyjaźnionej Turcji, a w szczególności politycznemi wypowiedzeniami się jej odpowiedzialnych mężów stanu, jest z natury rzeczy zawsze bardzo silne. Można jednak stwierdzić, że ostatnia mowa prezydenta Turcji Inönü przed parlamentem tureckim spotkała się w Bułgarji z echem szczególniejszego rodzaju, które charakteryzuje się nietylko siłą, ale przedewszystkiem także jego niesłabnącą aktualnością.**

Okazuje się, że w Bułgarji istnieje dążność do okazania specjalnego zrozumienia dla każdego ustępu tej mowy i to zarówno dla ustępów, odnoszących się do polityki wewnętrznej, jak i do polityki zagranicznej.

Trudności w życiu wewnętrznem Turcji, o których mówił Ismet Inönü, stanowią — jak oświadcza się w Bułgarji — zjawisko pochodne wojny, o jakiem słyszy się powszechnie zarówno w krajach nie prowadzących wojny, jak i w krajach neutralnych. Zdecydowaną wolę prezydenta i jego rządu utrzymania polityki neutralności powitano ze szczególnym entuzjazmem. Wobec pokreślenia przez prez. Inönü, że polityka ta może doznać zmian tylko w wypadku zagrożenia bezpieczeństwa Turcji, naczelny publicysta „Slova“ Dymitr Rycow omawia kwestję, skąd takie niebezpieczeństwo mogłoby nadejść. Niemcy i Włochy wyłącza się zgóry, jako napastnika, a to wobec całego kierunku ich interesów, tradycyjnej przyjaźni niemieckiej wobec Turcji, koncepcji gospodarczej osi, traktującej Turcję jako czynnik ekonomiczny, związany z Europą, wreszcie wobec oficjalnych oświadczeń Niemiec i Mussoliniego. Co się jednak tyczy Bułgarji, to, jak wynika z wyraźnych wywodów Rycowa, nie posiada ona w stosunku do Turcji żadnych sprzecznych interesów, natomiast wprost przeciwnie identyczne. Tych interesów właśnie, mianowicie nienaruszalności terytorjalnej i suwerenności państwowej zarówno Turcji, jak i Bułgarji należy bronić obecnie w takim samym stopniu, w jakim czyniono to zawsze dotychczas.

Stan bitwy na południowym Pacyfiku.

Tokio, 17 listopada. **Według agencji Domei, główna kwatera cesarska podała do wiadomości w poniedziałek o godzinie 15.30 według czasu japońskiego, dalsze szczegóły o wynikach bitwy na południowym Pacyfiku, które jej zostały przedłożone od dnia 17 października.**

Zatopiono: jeden okręt linjowy, dwa lotniskowce „Enterprise“, „Hornet“, jeden wielki dalszy lotniskowiec, trzy krążowniki, jeden kontrtorpedowiec.

Uszkodzono ciężko: trzy bliżej nie zidentyfikowane okręty wojenne, trzy kontrtorpedowce.

Więcej aniżeli 55 aljanckich samolotów zestrzelono w walkach powietrznych, 25 samolotów zostało strąconych w walkach powietrznych, albo ogniem japońskiej floty nad japońskiemi stanowiskami, łączna liczba strąconych aljanckich samolotów przekroczyła liczbę 200 łącznie z samolotami zatopionych lotniskowców. Dalej donosi główna kwatera cesarska, co następuje: Stwierdzono z całą pewnością, że lotniskowiec, zgłoszony swego czasu jako zatopiony w bitwie pod Midway klasy „Hornet“, był lotniskowcem „Yorktown“ i że lotniskowiec klasy „Anterprise“ również został uszkodzony w bitwie pod Midway i że lotniskowiec klasy „Yrktown“, zgłoszony jako zatopiony w bitwie na morzu Koralowem, był specjalnie uzbrojonym i wyposażonym lotniskowcem.

Walki powietrzne nad Akyab.

Tokio, 17 listopada. Jak donosi „Jomiuro Hoczi“ z niewymienionego bliżej punktu oparcia, większe walki powietrzne odbyły się 9 i 10 listopada nad burmańskim portem Akyab. Japońska obrona zestrzeliła 7 bombowców typu Blenheim i dwa myśliwce.

Ponad 10.000 ofiar katastrofy powodziowej w Bengalji.

Rzym, 17 listopada. **Według doniesienia agencji Stefani z Bangkoku, ponad 10.000 osób podobno straciło życie podczas ostatniej straszliwej katastrofy powodziowej w Bengalji.**

Fale, sięgające od ujścia Gangesu do Mianapore i Bengali, zburzyły tysiące domów i opustoszyły przestrzenie uprawnej ziemi. Tylko silnie zbudowane domy mogły się oprzeć naporowi fal. Pomiędzy ofiarami znajdują się liczni żołnierze indyjscy.

Powrót archiwum państwowego do Wilna

Wilno, 17 listopada. **W tych dniach przetransportowano z Mińska do Wilna ostatnie akta wileńskiego archiwum państwowego. Starodawne dokumenty odzwierciadlające historję pięciu wieków, umieszczone zostały w pomieszczeniach byłego klasztoru Benedyktynów. Tutaj pod fachowym nadzorem zostaną one przeglądnięte i uporządkowane, by następnie służyć mogły jako bogaty materjał badawczy dla uczonych, prawników i genetyków.**

Chcąc zrozumieć znaczenie wileńskiego archiwum państwowego, trzeba sobie uzmysłowić, iż Wilno niegdyś było kulturalnym i politycznym ośrodkiem środkowo-wschodniego obszaru i w średniowieczu jak również w epoce baroku stało u szczytu rozwoju. Podwaliny archiwum stworzone zostały w XVI wieku przez panującego wówczas wielkiego księcia litewskiego. **Za czasów carskich Rosjanie gromadzili tutaj wiele materjału, dotyczącego historji t. zw. „północno-zachodnich prowincyj“, przyczem szereg mniejszych archiwów włączono do archiwum państwowego.** Najstarszy dokument zbiorów dotyczy przyznania magdeburskiego prawa miejskiego miastu Wilnu w roku 1387. Akta młodszej daty pozwalają na odtworzenie sobie ciekawych, wielkich procesów politycznych XIX stulecia, a ponadto w niejednym kierunku wyjaśniają zawikłane stosunki własności wiejskiej, panujące na obszarze wileńskim przed stu laty.

Wileńskie akta państwowe odzwierciadlają nietylko historyczne dzieje, lecz same również mają poza sobą nie mniej interesujący los. Kiedy w r. 1915 Rosjanie musieli wycofać się z Wilna, zabrali oni najcenniejsze i najstarsze dokumenty i akta do Moskwy. Szczególną uwagę zwracali oni wówczas na dokumenty, związane z historją Wilna. **Dlatego też zabrali oni do Moskwy również dokument, w którym Jagiełło nadaje miastu prawo magdeburskie.**

W czasie wojny światowej jedynie mała część aktów została wywieziona. W jesieni 1939 roku bolszewicy bawiąc przez krótki okres czasu w Wilnie, zabrali się do tej pracy o wiele intensywniej. Przewieźli oni całe archiwum do Mińska, a następnie kiedy armja niemiecka zajęła stolicę Białorusi, **nie mieli już czasu na zniszczenie aktów.** Tej okoliczności zawdzięczać należy, **iż cały prawie materjał został uratowany.**

Obecnie oczywiście stan archiwum nie jest jeszcze doprowadzony tak dalece, by w sposób łatwy mógł być dostępny dla każdego. W niezadługiej przyszłości archiwum znowu jak kiedyś, stanowić będzie cenne źródło materjałów dla badaczy, zajmujących się historją, nacechowanego licznemi walkami obszaru środkowo-wschodniego.

Skutkiem niedostatecznego zaopatrywania związkowej kolei szwajcarskiej w podkłady stalowe i żelazne, spodziewają się tu najbliższej przyszłości dalszych ograniczeń w szwajcarskim ruchu kolejowym.

*

Z Karpat węgierskich nadeszła wiadomość, iż z gór zeszła wielka ilość wilków do różnych miejscowości, gdzie wyrządziły one poważne szkody wśród owiec.

Jaki był los kościołów w Symferopolu?

Kijów, 17 listopada. **Po zdobyciu Symferopolu można było się przekonać o tem, w jaki sposób bolszewicy obchodzili się z kościołami.**

W Symferopolu jeden tylko kościół był jeszcze otwarty, a mianowicie kościół cmentarny obrządku prawosławnego. Wszystkie pozostałe kościoły zostały przez bolszewików bądź to zniszczone, bądź też w inny niegodny sposób przeznaczone do innych celów. Kościół luterański przy ulicy Głównej 31 zamieniony został przez władców sowieckich na muzeum antyreligijne. Kościół prawosławny gimnazjum męskiego na ulicy Głównej 28 pełnił funkcje warsztatu. Kościół garnizonowy, znajdujący się przy ul. Pocztowej 19, najpierw był warsztatem, a następnie przeznaczony został na domy mieszkalne. Poprzednio jeszcze bolszewicy zniszczyli dzwonnicę. Kościół katolicki przy ul. Salgirnaja 8 zamieniony został na siedzibę urzędu, Kościół Konstantyna Jelena używany był przez bolszewików jako miejski urząd służbowy. Prawosławna kaplica klasztorna przy Gospitalnsja 1 przebudowana została na dom mieszkalny. Prawosławny kościół Trójcy św. przy ul. Greczeskaja 12 został zamknięty 1937 roku. Urządzono w nim piekarnię, przyczem poprzednio również zniszczono dzwonnicę. Wejście do kościoła Armeńskiego przy ul. Armjańskaja 8 zostało zamurowane, a dzwonnica zniszczona. Później służył on jako magazyn. Kościół prawosławny przy ul. Fontansja 5, dawniejszy klasztor Bachczysaraj w roku 1930 przebudowany został na radjostację. Prawosławny kościół Petropawłowski, jeden z najładniejszych kościołów kopulastych, również został zamknięty. Cenne malowidła w tych kościołach po większej części zostały zniszczone przez bolszewików. Katedrę Preobrashynskoj również w roku 1937 zrównano z ziemią, a na tem miejscu urządzono park. W miejscu, gdzie stał ołtarz, założono skwer kwiatowy. Ikony tych kościołów pomieszczono w muzeach antyreligijnych, a stroje liturgiczne księży sprzedano cyganom. Kościół prawosławny przy ul. Głównej 62 zniszczono, a na tem miejscu powstał ogród, gdy tymczasem seminarjum duchowne zamieniono na szkołę partji.

Podobnie jak kościoły chrześcijańskie, tak też bolszewicy zniszczyli, bądź też do innych celów przeznaczyli wszelkie meczety w Symferopolu. Meczet w Niżnej-Gospitalnaja 24 został zamknięty. Początkowo stał on pusty, a następnie zwolna go burzono tak, iż po zajęciu Symferopola zastano jedynie jeszcze gruzy. W podobny sposób zupełnie zniszczono meczet przy ul. Kalinina. Najstarszy meczet w Symferopolu przy ul. Ak-Meczetskaja zburzony został w 1927 roku, a na tem miejscu wzniesiono budynek transformacyjny. Drugi co do wieku najstarszy meczet przy ul. Gospinalskaja 4, zamieniony został na atelier filmowe. W meczecie przy Fontanaja 48 bolszewicy urządzili warsztaty, wyrabiające zabawki, przyczem należące do meczetu boczne zabudowania urządzono jako żłóbek dziecięcy. Meczet przy Ninaratmaja 8 używany był jako fabryka atramentu. 60-letni meczet przy Kolodesnaja 3 używany był jako magazyn flaszek. Meczet, znajdujący się przy ul. Wakufmaja 20, został zamknięty 1935 roku i zamieniony przez bolszewików na fabrykę trykotarzy. Przy Sofkewskaja 30 znajdujący się tam meczet przebudowano na warsztaty wytwarzające protezy. Meczet przy Kadi-Eskorskaja 54 służył jako wytwórnia torebek.

Celem usunięcia wszelkich śladów, przypominających istnienie meczetów, bolszewicy zniszczyli również wszelkie minarety, znajdujące się przy dawnych meczetach. Po wypędzeniu bolszewików zdołano dotychczas odrestaurować trzy meczety kosztem pół miljona rubli, które obecnie zostały udostępnione dla mahomemetn. Kościół prawosławny w Spaaskaja został zniszczony.

Czy pan o tem słyszał?

Najszczęśliwszy gracz świata.

(k) W Istambule zmarł niedawno Osman Orłow — człowiek, którego nazywano najszczęśliwszym graczem świata. W pozostawionych po sobie pamiętnikach Orłow napisał, że w ciągu całego życia nic innego nie robił, tylko grał. Istotnie był on znanym we wszystkich europejskich kasynach gry, a co najciekawsze, pozostawił znaczny majątek. Gracze zazwyczaj kończą swe życie tragicznie, Orłow natomiast, grając dorobił się majątku i w ciągu ostatnich 25-ciu lat żył w luksusowej willi nad Złotym Rogiem. W swoich pamiętnikach Orłow zauważa, że grę należy traktować jako pracę i to poważną i ciężką, która wymaga wielkiego natężenia umysłu i silnych nerwów. Orłow z zasady każdorazowo przestawał grać, o ile tylko zaczynał przegrywać. Wszyscy się“. Trzeba natomiast ze spokojem odejść od ziejątku ten błąd, że przegrawszy, próbują „odegrać się“. -rzeba natomiast ze spokojem odejść od zielonego stolika, a „odegranie się“ odłożyć na drugi raz.

Opowiadają, że Orłow znalazł się pewnego razu w Monte Carlo i równocześnie grając przy dziewięciu stołach ruletkowych, postawił na czarne i wygrał na wszystkich dziewięciu. Następnie grał na trzech stołach równocześnie i wygrał wszystkie znajdujące się w kasie pieniądze. Następnego dnia darmo czekano na Orłowa. Wbrew oczekiwaniom, wyjechał on z Monte Carlo.

Lew odgryzł sobie ogon.

(k) Ozdobą ogrodu zoologicznego w Aalborg był wspaniały okaz lwa. Pewnego dnia zwierzę dostało ataku szału, w czasie którego odgryzło sobie kawałek ogona. Dyrekcja ogrodu zoologicznego poleciła zwierzę zastrzelić, aby skrócić jego cierpienia.

*

W okolicy Gao nad Nigrem odbyło się ostatnio polowanie na lwy, przyczem zabito 27 zwierząt. Jak wynika z obliczeń, tych 27 lwów pożerało rocznie około 2.000 sztuk bydła.

Nowa kometa.

(k) Nowa kometa, odkryta przez chilijskiego astronoma Bruno Ferradanas, zbliża się z wielką szybkością do ziemi. Jak wynika z obliczeń, kometa ta znajdzie się najbliżej ziemi w lutym przyszłego roku. Mimo wszystko odległość jej wyniesie wówczas mniejwięcej 56 miljonów km. Ta nowo odkryta olbrzymia kometa posiada ogon długości 136 miljonów km.

Zabił własną siostrę.

Ateński sąd przysięgłych zajmował się w tych dniach sensacyjny mprocesemż W kwietniu br. bowiem 25-letni Petrakis w Chalkis nożem obciął głowę swej siostrze. Morderca dawniej już często miewał napady szału i nawet przez pewien czas umieszczony był w zakładzie dla umysłowo-chorych. Przed około rokiem wypuszczony został z zakładu jako wyleczony, skąd powrócił do swego domu gdzie się zachował zupełnie normalnie. Niespodziewanie jednakowoż dotknięty został atakiem, przyczem w okrutny sposób pozbawił życia swą młodszą siostrę.

Przelot bombowców U. S. A. nad Lizboną.

Madryt, 17 listopada. **Jak donoszą z Lizbony, większy zespół amerykańskich samolotów bombowych przeleciał w niedzielę w południe około godziny 12-tej, na nieznacznej wysokości, ponad centrum miasta Lizbony.**

Dwie maszyny krążyły kilkakrotnie nad portugalską stolicą. Amerykańskie znaki zdołano ponad wszelką wątpliwość stwierdzić. Pogwałcenie portugalskiej neutralności wywołało jak największą niechęć u portugalskiej ludności, która w tej godzinie południowej bardzo licznie znajdowała się na ulicach.

W Bukareszcie zanotowano trzęsienie ziemi.

Bukareszt, 17 listopada. **Sejsmografy obserwatorjum w Bukareszcie zarejestrowały w niedzielę o godz. 19.02 gwałtowne trzęsienie ziemi, którego centrum leżało przypuszczalnie w odległości około 800 km w kierunku południowym od Bukaresztu.**

Jeszcze przed uspokojeniem się tego wstrząsu, o godzinie 19.25 zarejestrowano drugie trzęsienie ziemi w znacznie większej odległości, a około godziny 20-tej, kiedy to drugie trzęsienie jeszcze trwało, trzeci słaby wstrząs, stanowiący prawdopodobnie refleks pierwszego.

W kilku wierszach.

Według doniesienia Reutera, brytyjska admiralicja podała do wiadomości stratę łodzi podwodnej „Talisman“.

*

Brytyjski generał brygady Vogel, jak podają z Ankary, stracił życie podczas wypadku samolotowego w czasie wykonywania zlecenia Eisenhowera, do którego sztabu należał.

*

Na Węgrzech wprowadzono obecnie obowiązek przeprowadzenia dowodu pochodzenia aryjskiego dla hurtowników, zamierzających wpisać się do rejestru handlowego.

*

Jak podaje duńskie ministerstwo spraw zagranicznych, w tych dniach podpisano dodatkowe układy do umów handlowych ze Szwecją i Szwajcarją.

Wraz z 3000-ym robotnikiem flamandzkim organizacji Todt również wielka ilość nowych członków legjonu walońskiego wyruszyła w podróż na front wschodni.

KRONIKA

LISTOPAD
17
Wtorek

Dziś: Grzegorza
Jutro: Romana m.

*

Dziś obowiązuje zaciemnienie od g. 15.00 do 6.30

Częściowe wyłączenie prądu elektrycznego.

Kraków, 17 listopada. Dyrekcja Elektrowni komunikuje: Zarządzone dla poszczególnych części miasta wyłączenia prądu elektrycznego w godzinach od 16 do 20 obowiązuje tylko w dnie robocze tygodnia. W niedziele można pobierać prąd bez przerwy.

Odczyt o zadaniach miasta Warszawy.

Warszawa, 17 listopada. Burmistrz miasta Warszawy, dr. Pribilla, wygłosił ostatnio odczyt na temat nowych zadań miasta Warszawy i nowostworzonych przez wojnę warunków.

Wskazał on na konieczność rozbudowy Opieki Społecznej i instytucji higienicznych, których budżet wynosi obecnie około 100 miljonów rocznie. Jedno z najważniejszych zadań miasta będzie również rozwój jego przemysłu i gospodarki, które posiadają wszelkie dane ku temu, by zająć odpowiednie miejsce.

Nowy podział administracyjny Lwowa.

Lwów, 17 listopada. Ostatnio przeprowadzono nowy podział administracyjny miasta Lwowa na jedenaście okręgów, włączywszy do jego obszaru również gminy wiejskie, robotnicze i większe obszary pustych pól. W ten sposób obejmuje obecnie Lwów 260 km kwadr., na których zamieszkuje około 420.000 ludzi.

Nowy ten podział, a zwłaszcza przyłączenie nowych terenów odbije się na stosunkach mieszkaniowych miasta, gdyż przybyło w ten sposób sporo nowych mieszkań, ale też będzie to miało znaczenie dla ekonomicznego warsztu, jak również estetycznego wyglądu.

Kronika żałobna.

Kraków, 17 listopada. W ostatnich dniach zmarły następujące osoby: Teresa 1 v. Klasek, 2 v. **Fiałek**, lat 58; **Walenty Murdzański**, lat 81, emerytowany naczelnik sądu; **Jan Pałasz**, lat 66, em. st. sekretarz Sądu Okr. w Krakowie; **Prof. Kazimierz Sichulski**, lat 63; **Stefanja Wilkowska**, lat 50, żona urzędnika monop. spiryt.; z Prażmowskich **Antonina Kopczyńska**, lat 51, żona mistrza rzeźnickiego; **Paweł Cyankiewicz**, lat 84, em. kierownik szkoły; **Stefan Skoczylas**, lat 33, hutnik; **Franciszek Miałek**, lat 90, mistrz stolarski; **Jan Grężlik**, lat 14; **Katarzyna Gruzek**, lat 66, służąca.

W KAWIARNI „PANI" we środę, dnia 18 bm., o godz. 18.30 śpiewa p. T. Kalinowski.

Powiat krakowski jako centrum gospodarcze.

Kraków, 17 listopada. Wśród 55 powiatów wiejskich Gen. Gub. zajmuje powiat Kraków-wieś specjalne stanowisko z tej racji, że tu znajduje się stolica Generalnego Gubernatorstwa. Kraków leży jako zupełnie zamknięta w sobie jednostka administracyjna, jak jądro w środku tego powiatu, który oprócz licznych gmin wiejskich obejmuje 8 małych miasteczek, a ze swemi 500.000 mieszkańców stanowi najgęściej zaludniony powiat Gen. Gub. To jego specjalne stanowisko nadają mu jeszcze zadania, które zostały mu postawione z tego względu, że do stolicy Gen. Gub. prowadzą ze wszystkich stron drogi komunikacyjne.

Skoncentrowana i zarazem rozległa sieć komunikacyjna, która powstała w związku z wielkiemi własnemi bogactwami naturalnemi i wywierała niezaprzeczony wpływ na gospodarczy rozwój tego powiatu.

Naczelne miejsce pod względem bogactw ziemnych zajmują obie kopalnie soli w Wieliczce i Bochni, z których pierwsza z racji swej wielkości i tradycji znana jest szeroko w świecie nietylko ze swej historji, ale i ze soli. Małym skrawkiem wcina się w obręb powiatu krakowskiego jaworznickie zagłębie węglowe. Również pod Skawiną wykryły wiercenia znaczne pokłady węgla, których jednakże narazie nie można jeszcze wykorzystać. **O wiele większą wartość użytkową mają w tej chwili rozrzucone w powiecie złoża torfowe i torfowiska, z których największe w Niepołomicach, już jest wykorzystywane.** Pokłady melafitu w Trzebini-Wodzie mają zostać włączone do programu gospodarczego w tej samej skali, co pokłady bazaltu w Niedźwiedziej i wapienniki myślenickie. **Krzeszowickie łomy porfiru pracują już od dłuższego czasu pełną parą.**

Ponieważ na południu sięga powiat Kraków-wieś aż do bogatego w lasy Podkarpacia, **odgrywa i drzewo znaczną rolę w przemyśle centrum krakowskiego.** Pierwsze miejsce zajmuje w przemyśle drzewnym Kalwarja, miasto stolarzy i z dawien dawna siedziba rzemiosła stolarskiego. **Kalwarja ze swemi 2000 samodzielnych zakładów stolarskich jest curiosum dla Europy.** Podobnie możnaby powiedzieć, choć w skali nieco zmniejszonej, o wsi Sułkowicach, gdzie setki kowali-chałupników produkuje wszelkiego rodzaju użytkowe przedmioty rolnicze. Także i tu dba spółdzielnia o celowe zorganizowanie sił do pracy, oraz pracy samej. **Podobnych wsi rzemieślniczych znajdzie się w powiecie krakowskim więcej.**

W Skawinie, niedaleko Krakowa, **znajdują się wielkie zakłady przemysłowe Francka**, które już przed wojną zaopatrywały Polskę w znaną domieszkę do kawy.

Największem miastem powiatu Kraków-wieś jest Bochnia, licząca 22.000 mieszkańców. Ma ona obok wzorowej wielkiej fabryki ceramiki jeszcze 5 mniejszych zakładów przemysłowych. Godne wzmianki są warsztaty miejskie, w których przy warsztatach szewskich, krawieckich, koszykarskich i innych, zatrudnionych jest obecnie 1800 sił, stanowiących nadwyżkę. **Godną wzmianki placówką rolniczą jest majątek Izdebnik koło Kalwarji, który stanowić może gospodarstwo wzorowe dla całego Gen. Gub.** Znany on jest daleko i szeroko ze swojej wódki, sławnego „jarzębiaku izdebnickiego". Jako teren specjalny dla gospodarki drzewnej wymienić należy lasy niepołomickie.

Prócz tych wielkich wartości gospodarczych posiada Kraków-powiat także i inne magnesy, które przyciągają tu i mocno trzymają przybysza nie znającego dotąd jeszcze tej części kraju. Naturalne piękno krajobrazu, wszystko jedno z której strony się podejdzie oraz właściwości lecznicze wielu miejscowości, czynią z tego uprzywilejowanego przez naturę terenu latem jedno wielkie letnisko. **Swoszowice, Radziszów, Skawina — oto najbardziej znane uzdrowiska**, a niema bodaj miejscowości w powiecie, którąby latem nie była celem wycieczek i miejscem wypoczynkowem.

UBEZPIECZENIE TERMINATORÓW OD BEZROBOCIA. Główna Grupa Gospodarka Przemysłowa i Ruch przy Izbie Centralnej dla Gospodarki Ogólnej, Grupa Rzemiosło komunikuje, że uczniowie, zatrudnieni w warsztatach i uczący się u mistrzów rzemiosła, zwolnieni są od obowiązku płacenia składek na rzecz ubezpieczenia od bezrobocia w ściślejszem tego słowa znaczeniu. Wyjaśniamy przy tem, że przez wyraz „uczniowie" należy rozumieć tych, którzy są zatrudnieni na podstawie pisemnej umowy o naukę, zarejestrowanej w Izbie Rzemieślniczej lub Izbie Przemysłowo-Handlowej. Od obowiązku ubezpieczenia się od bezrobocia nie są zwolnione te osoby, które określa się jako uczniów, a które nie zawarły zarejestrowanej umowy o naukę.

Opieka nad staremi kościołami.

Pochodzący z roku 1646 kościół w Hazerwende koło Leiden grozi zawaleniem, gdyż słupy, podtrzymujące fundamenty, częściowo spróchniały, skutkiem czego na murach pojawiły się silne rysy. Urząd opieki nad zabytkami w ministerstwie oświaty ludu i sztuki obecnie przystąpił do tego, by odnośnemi środkami zapobiegawczemi nie dopuścić do zupełnego zniszczenia kościoła. W związku z tem trzeba stwierdzić z zadowoleniem, iż urząd ten w ciągu ostatnich dwóch lat szczególną uwagę poświęcił opiece nad pięknemi staremi kościołami i kaplicami, któremi Holandja poszczycić się może w wielkiej ilości.

Szlachcic.

Do rytownika wszedł młody, elegancki człowiek. Ubrany jak z żurnala. Marynarka mogłaby być coprawda o parę centymetrów krótsza, gdyż takie długie będzie się nosiło dopiero za jakieś dziesięć lat, ale to zbytnio nie raziło, bo zato jej kolor: popielato-buraczkowy doskonale harmonizował ze zgniło-zielonemi spodniami w pasy. Kapelusz miał ten pan oczywiście czarny (rondo wywinięte), rękawiczki białe, zamszowe, krawat niebieski w żółte grochy i buty z białej i czerwonej skóry.

Ujrzawszy go, pomyślałem: lord, baron, hrabia...

Rytownik odniósł widocznie takie samo wrażenie, gdyż przerwał ze mną rozmowę i rzucił się w ukłonach ku przybyłemu.

— Sługa, sługa... Czem mogę panu szanownemu służyć... Sługa, sługa...

Elegancki pan nie wyjmując cygara z ust rzekł niedbale:

— Chciałbym sobie wyrżnąć herb. Tylko taki ef-ef... O tutaj jest sygnet.

— Ach, herb?! Służę, służę panu hrabiemu. W tej chwili. Jakiż piękny sygnet! A jaki jest znak rodowy, szanownego pana?

— Hm, znak rodowy?!... Widzi pan, to właściwie obojętne...

— Jakto? Nie rozumiem?!... zdziwił się rytownik.

— No, zupełnie obojętne. Niech pan sam jakiś wybierze. Pozostawiam to już pańskiemu gustowi.

Rytownik zrobił jeszcze bardziej niewyraźną minę.

Sytuacja była trochę nieprzyjemna.

— Hm, coby tutaj panu doradzić? Może Stary Koń? Co?!

— O nie! Stanowczo nie!

— To może Ciołek! Bardzo stary i ładny herb.

— O, to też nie. Panie wszystko, tylko żadnej krowy, ani byka, ani konia. Niech pan wybierze coś eleganckiego i ładnego!

— To może Jelita?!!! — zawołał ucieszony rytownik.

— Ależ panie?! — oburzył się elegant — przecież to też z krowy, a ja tego nie chcę. Niema nic innego?

Po długich naradach wreszcie herb został wybrany. Klient zgodził się na Gozdawę.

Wychodząc, położył na stole wizytówkę z adresem i poprosił, aby zawiadomić go, gdy robota będzie skończona.

Spojrzałem zaciekawiony. Kogóż to imci pan Kacper Niesiecki będzie musiał wciągnąć do swego rejestru?

„Feliks Kopyść — rzeźnik".

Zrozumiałem.

Jerzy Lir.

Dnia 24. X. 1942 zmarł nasz najlepszy mąż i ojciec śp. **Franciszek Sobalewski**, ur. w r. 1875 w Morownicy, wychowanek Collège Sacré Coeur, były dyrektor i przemysłowiec. **Nabożeństwo żałobne** odbędzie się 18. XI. 1942 o gdz. 9-tej u OO. Zmartwychwstańców, o czem zawiadamiają

876 **żona, córki i rodzina.**

Wolne posady

Poszukujemy do nat. obj. posady pomocnika do małej cl. cukierni. Język niemiecki pożądany. Oferty: „Wiener Kaffeehaus" Reichshof.

Inteligentnej pani poszukuję do opieki chorej. Zgł.: Kraków, ul. Bosacka 5/7 w godz. południowych. 779

Dochodząca potrzebna od zaraz. Kraków, Karmelicka 50/4. 870

Przyjmę czeladnika krawieckiego, krawcową i chłopca do praktyki. Kraków, Grzegórzecka 8/4. 913

Posłaniec biurowy poszukiwany od zaraz. Zgłoszenia osobiste między godz. 7.30 a 12 Hauptverband der Milch- und Fettwirtschaft, Krakau, Floriangasse 31. 9117k

Poszukuję inteligentnej panny do lat 16, do niemieckiego domu Umowa na miejscu. Kraków, Rejtana 5/5. 9423

Poszukuje się dziewczyny do wszelkiej pracy domowej z samodzielnem gotowaniem. Oberbeil, Krakau Sienkiewicza 6. 631

Poszukuję dziewczyny do gosp. domowego. Krakau, Bromberger-str. 21/1. 640

Stolarza do czyszczenia mebli poszukuje Stefan Iglicki, Kraków, Sławkowska 10, wejście przez bramę

Retuszerka samodzielna potrzebna. Busko-Zdrój. Jan Bonar. 8922k

Młoda siła biurowa ze znajomością wszelkich prac biurowych oraz jęz. niemieckiego w słowie i piśmie, natychmiast poszukiwana do Krakowa. Zgłoszenia z odpisami świadectw, życiorysem i fotografją pod „Nr. 765" do Biura Ogłoszeń Krajna, Kraków, Adolf Hitler-Platz 46. 9075k

Potrzebna panna do dwojga dzieci mówiąca po niemiecku, od zaraz. Zgłoszenia do godz. 10 i od 18 codziennie: Kraków, Krupnicza 8, fa Wandel. 9076k

Sprzątaczka do domu i lokali biurowych na pół dnia natychmiast poszukiwana. Język niemiecki wymagany. Zgł.: Goniec Krak., Kraków, „Nr. 9119k".

Pomocnica domowa ze znajomością języka niemieckiego do lekkiej pracy domowej i do częściowej pracy biurowej przy odpowiedniem uzdolnieniu, poszukiwana. Zgł. w jęz. niemieckim Goniec Krak., Kraków, „Nr. 9120k".

Na teren Krakowa poszukuję inżyniera i technika budowlanego z dłuższą praktyką kierownika robót, oraz siły biurowej, niemiecki, maszyna. Oferty: Tarnów, Kaczkowskiego 1, telef. 548, Błachnio. 8814

Dziewczyna z gotowaniem, uczciwa, skromna, potrzebna. Długie świadectwa, dobre polecenia konieczne. Kraków, Garncarska 4/4.

Lekarz na prowincji poszukuje zdolnej, umiejącej gotować gospodyni. Zgł.: Goniec Krak., Kraków, „Nr. 9124".

Ucznia do praktyki przyjmie stolarnia. Kraków, Mogilska 41.

Posad poszukują

Zegarmistrz poszukuje pracy, najchętniej w okolicy Lwowa. Zgł. proszę kierować do Gońca Krak., Kraków, „Nr. 9015k".

Prawnik, doskonała znajomość ustawodawstwa podatkowego, znający księgowość, szuka odpowiedniego zajęcia najchętniej w majątku, na prowincji. Oferty: Biuro Majewski, Kraków, Pl. WW. Świętych 8. 73

Kupno

Kupuje wszystkie znaczki pocztowe Filatelia, Kraków, Długa 14.

Książki wartościowe wszelkich zakresów kupuje, płacąc dobrze: Antykwarjat Adam, Kraków, Szpitalna 5. 248

Kupię palto zimowe w b. dobrym stanie na wzrost 183 cm. Zgłoszenia od godz. 6 wieczór, Kraków, Koletek 5/4. 901

Pianino zagraniczne, nowoczesne kupi natychmiast urzędnik. Proszę podać markę, cenę. Zgł.: Goniec Krak., Kraków,, „Nr. 544".

Obrazy znanych malarzy zakupię. Płacę najwyższe ceny. J. Brachel, Salon Obrazów, Kraków, Florjańska 8. 5445k

Kupię kilimy, ubrania: — Komis, Kraków, Plac Dominikański 4.

Gabinet męski, ewentl. pokój kombinowany, kluby, 2 fotele, kanapę skórą kryte, kupię natychmiast okazyjnie Zgłoszenia Kraków, Siemiradzkiego 25/15. 8629k

Futra, Ubrania, Lisy, Płaszcze zimowe, Dywany, Patefony, Kryształy, Obrazy można natychmiast sprzedać i kupić przez Komis — **Grodzka 59.** 12

Maszynę do pisania, kupię. Kraków, Wielopole 10, biuro. 13

Potrzebujemy wszelkiej garderoby, futer, lisów, dywanów, kilimów, pledów, nakryć srebrnych, patefonów, płyt. „Centrokomis" Kraków, Grodzka 9. 17

Patefon walizkowy, kupię. Zgł.: Goniec Krak., Kraków, „Nr. 438".

Dywany perskie małe poszukiwane przez Komis, Kraków, Starowiślna 18. 9122k

Kupimy okna i drzwi nowe lub używane. Oferty kierować pod adresem: Fa Radloff, Kraków, Aussenring 112. 9148k

Kupuje i sprzedaje wszelkie używane przedmioty metalowe i żelazne, wagi, maszynki do mięsa (nawet zepsute), piece, ruszta, oraz narzędzia mechaniczne, łożyska kulkowe etc.: Szlifiernia, Kraków, Starowiślna 68. 8883k

Akcje — Listy Zastawne — Pożyczki — kupię. Dobrocki, Warszawa, Alberta 12/9. 8947k

Wędziska pstrągowe Hardysa poszukiwane przez Komis, Kraków, Starowiślna 18. 9151k

Futra damskiego i lisa, oraz kapcy poszukujemy: B/H „Er-ka-es", Kraków, Starowiślna 27, sklep, — telefon 128-74. 9253k

Kupujemy i sprzedajemy używane lampy elektryczne biurkowe, stolikowe nocne oraz wszelkie aparaty elektryczne. Firma Galanteria — Elektrotechnika, Kraków, Plac Dominikański 2. 260

Jadalnie, sypialnie gabinety, pokoje kombinowane, różne meble kupuje natychmiast gotówką Hala Meblowa, Kraków, Grodzka 59.

Ubrań męskich, kostjumów, płaszczy, wszelkiej garderoby poszukujemy. Przyjmujemy komis. Sprzedaż szybka. — Komis, Kraków, Adolf-Hitler-Platz 12, w podworcu.

Gabinet kombinowany jadalnie, sypialnie, różne meble używane kupuje natychmiast gotówką Hala Meblowa, Kraków, Grodzka 59.

Łóżeczko dziecinne nowoczesne z siatkami i materacem w b. dobrym stanie kupię. Zgłoszenia: Goniec Krakowski, Kraków „Nr. 9133k".

Pianino lub fortepian kupię, płacę najwyższe ceny, Kwiatkowski, Kraków, Szpitalna 20/22, sklep.

Obrazy, dywany, kilimy, antyki meble, porcelana. Kupno, sprzedaż, ocena. Salon Obrazów i dzieł sztuki „Antyki". Kraków, Stradom 18, tel. 140-83. 8911k

Zegar antyczny (nawet zepsuty) oraz obrazy kupię. Zapłacę najlepiej! Można przynieść na miejsce lub zgłosić pocztówką. Na prowincję przyjadę. Partykowska, Kraków-Łagiewniki, Ułanów 377.

Maszyny do liczenia wszelkiego rodzaju oraz kasy kontrolne kupuje Juljusz Hecker, Kraków, Limanowskiego 52. Telefon 141-48.

Kupno i sprzedaż futra perskiego, sealskinowego, lisa srebrnego, niebieskiego, jest kwestją zaufania w Komisie. Kraków, Grodzka 59.

Wszelką garderobę, bieliznę używaną kupię. Kraków, Dietla 19, m. 17, prawa oficyna. 9858

Wartościowe przedmioty, kupuję. Kraków, Wielopole 10, Bolesław Wyrwicz. 9968

Kupuje różne używane meble oraz poduszki materacowe i siatki. Kraków, Krakowska 35, sklep.

Kupię najlepszą maszynę krawiecką, kuśnierską, lornetkę polową (8 krotną), maszynę do rachowania lub inne wartościowe rzeczy. Kraków, Sklep Komisowy, Krzyża 7. 9969

Kilimy, płaszcze, zimowe, kupię zaraz. Komis, Kraków, Pl. Dominikański 4. 9989

Książki wartościowe, herbarze, encyklopedje kupuje płacąc najlepsze ceny: Antykwarjat Adam, Kraków, Szpitalna 16. 22

Obrazy. Kupno — sprzedaż, fachowa bezpłatna ocena: Kraków, Łobzowska 6, Salon obrazów. 23

Przyjmuje do komisowej sprzedaży, oraz kupuje obrazy, perskie dywany, makaty, świeczniki mosiężne, antyczne meble i tp. dzieła sztuki, porcelanę, oraz całe zbiory. Przyjmowanie w komis oraz kupno codziennie przed południem: „Der Deutsche Kunstladen". Krakau, Hauptstrasse (Sławkowska 10, — tel. 186-87. 7561

Futro karakuły, breitschwanze, popielate lub czarne, bardzo dobrze utrzymane, kupię. Zgł.: Goniec Krak., Kraków, „Nr. 9597".

Obrazy Fałata poszukiwane przez Komis, Kraków, Starowiślna 18.

Pledy poszukiwane przez Komis, Kraków, Starowiślna 18. 9124k

Walizki i nesesery skórzane poszukiwane przez Komis. Kraków, Starowiślna 18. 9125k

Zegarki na rękę markowe poszukiwane przez Komis. Kraków, Starowiślna 18. 9126k

Kilimy, dywany perskie kupuje Wesołowski. Kraków, św. Marka 16, Zakład tapicerski. 8723

Kupuje płyty patefonowe nowe i stare, również połamane, płacę gotówką najwyższe ceny, kupuję również patefony, kołdry, koce: Sklep. Kraków, Krakowska 36.

Ubrania, oraz oddzielnie spodnie i marynarki suknie, płaszcze zimowe męskie i damskie kupuje za gotówkę: Skup i sprzedaż używanej odzieży, Kraków, Plac Dominikański 1. 9614

Sprzedaż

Brylanty, sprzedaż — kupno, zlecenia solidne: Chwilkowski, zegarmistrz jubiler. Kraków, Florjańska 3. 571

Kilim perski Kamaran, dywan żywiecki, brązową suknię sprzedam: Kraków, Rajska 8, II p., m. 8.

Pianina i fortepiany po cenach kokurencyjnych, zamiana i kupkomkurencyjnych, zamiana i kupno: Wł. Kwiatkowski, Kraków,

Patefony elektryczne w nowoczesnych szafach, markowe, z automatami, kupisz: Firma Kontakt, Kraków, Stradom 18. 9618

Singera maszynę krytą, pierwszorzędną okazyjnie sprzedam. Kraków, Kościuszki 60, m. 6. 681

Materiał na ubranie z dodatkami, sprzedam, Kraków, Pijarska 11/7, ofic. 875

Kupon ubraniowy tanio do sprzedania. Kraków, Wielopole 1 u portiera. 9159k

Sprzedam samochód ciężarowy 3½ t. w dobrym stanie z dźwigiem wywrotowym. Bliższe wyjaśnienia Collinger, Krakau, Grzegórzecka 53, Stuag. 425

Nuty pieśniarskie, opery, sprzedam. Kraków, Syrokmli 23/7, po południu. 859

Sprzedam kołdrę puchową i watową, podpinki, koc wełniany, kurtkę skórzaną damską, kapelusz welurowy czarny, zegarek damski, Kraków, Długa 28/9, (ofic.).

Futro męskie, kołnierz barankowy, narzutę pluszową, serwetę brokatową, poszwę, froterkę, sprzedam. Kraków, Bożego Miłosierdzia 4/4 od 16-tej 785

Futro, piękne źrebce brązowe, kołnierz- bobry, sprzedam. Kraków, Dietla 83/7. 833

Kołdra nowa, jedwabna i ubranie męskie brązowe, materiał bielski, na średniego, do sprzedania. Kraków, Strzelecka 15/2. 908

Harmonię włoską, 120 b., sprzedam tanio. Kraków, Krzywa 5/9 od 16—20. 940

Serwis stołowy obiadowy, porcelana „Karlsbad", na 12 osób, sprzedam zaraz. Kraków, św. Wawrzyńca 3/16. 9156k

Abażury Wytw. „Fox", Kraków, Sławkowska 30. 8229k

Bieliznę osobistą, męską, damską, pościelową, sweter, stan pierwszorzędny, sprzedam tanio. Kraków, Smoleńsk 16/1a, 12—1, 4—6. 8360k

Filateliści! Klasery (einstecki) do znaczków 10.5×16 cm, 6 kart, 72 paski, 7.50 zł. 19×13.5, 10 kart, 140 pasków, 22 zł. 18.5×24, 10 kart 180 pasków, 30 zł. 27×32 cm. 10 kart, 240 pasków, 35 zł. — wysyła z zaliczeniem Rekord, Jarosław.

Angorska włóczka angielska, biała, na ciepłe trwałe i wytworne swetry, do sprzedania. Zgł.: Goniec Krak., Kraków, „Nr. 9130k".

Młyńskie maszyny, motory gazowe, wszelkie przybory, gaza, pasy, gurty, kubełki i tp. Plany, budowa, remonty: Zakład budowy młynów Kraków, Mazowiecka 35, tel. 102-44

Jesionkę męską, palto, buciki narciarskie 36, szlafrok jedwabny watowany, kurtkę narciarską, ubranie wizytowe, łóżko jasne z siatką, szafkę nocną, 3 materace sprzedam Kraków, Madalińskiego 16, m. 12, oficyny. 9201

Epidjaskop na przeźrocze, filmy, fotografje, sprzeda „Fotolabor", Kraków, Grodzka 58. 9460

Fortepian koncertowy, markowy, krótki i pianino marki francuskiej, tanio sprzedam. Kraków, Jagiellońska 10/6. 9494

Materace włosienne, porządne, mało używane. Kraków, św. Marka 19, róg Florjańskiej, pracownia tapicerska. 9669

Patefony walizkowe, dwusprężynowe, półszafkowe, płyty, kolędy, sprzedam, kupuję używane, płyty połamane. Kraków, Dwernickiego 7. Jędrasiński. 9699

Sprzedaż — Kupno maszyn i przyborów biurowych Agentura Handlowa Gołębiowski-Rafalski, Kraków, św. Marka 27, tel. 226-45.

Piainno czarne, pancerne, krzyżowe, nowoczesne, pierwszorzędne, sprzedam. Kraków, Siemiradzkiego 17/1. 9777

Walizkową maszynę do pisania oraz biurową stan pierwszorzędny sprzeda Kraków, Rynek-Dębniki 6, m. 7, II piętro. 384

Serwis 6 osobowy, 36 szt. „Kobald", srebro stołowe, Elektrolux, zegar, statyw, obrazy, lampa stojąca z abażurem, lisy, błamy, garderobę, obuwie, bieliznę i różne przedmioty, sprzeda Komis, Kraków, Stradom 11. 399

Srebro stołowe 160 szt., okazyjnie do sprzedania. Wiadomość w Komisie. Kraków, Stradom 11, w podworcu. 400

Przybory biurowe i szkolne poleca S. A. Krzyżanowski, Księgarnia, Kraków, plac Wolnica 3.

Maszynę krytą Singera, szyciba, sprzedam tanio, byle zaraz, Kraków, św. Jana 3/8, III. p. 461

Dwie sypialnie mahoniowe, oraz dwie jadalnie dębowe w dobrym stanie, z krzesłami wyścielanemi, kompletne okazyjnie natychmiast do sprzedania. Wiadomość: Deutsches Möbelhaus, Kraków, Westring 50. 483

Pianino koncertowe, nowe, czarne pancerne, krzyżowe, piękne, sprzedam znawcy. Kraków, Siemiradzkiego 17/1. 543

Worki, sienniki, torby papierowe każdą ilość po najniższych cenach dostarcza A. Ossowski, Kraków, Długa 63, tel. 124-08. 9990

Srebrne sygnety, kolczyki, zegarki damskie, męskie poleca Zakład zegarmistrzowski, Kraków, Krakowska 1. 9995

Komis, **Grodzka 59,** ułatwi szybką sprzedaż i solidne kupno Futerka krytego, perskiego, sealskinowego, oraz innych wartościowych przedmiotów. 11

Pianina, fortepiany, ceny okazyjne, poleca Świątek, Kraków, Starowiślna 12. 9853

Maszynę Rozgaser, sprzedam tanio, Kraków, Wolnica 11/15. 462

„Singera" maszynę, krytą, piękną, jasną, okazyjnie sprzedam. Kraków, Legionów 14/8. 763

Futro perskie łapki oraz kołnierz skunki kamgury, sprzeda Kraków, Lubicz 26/4. 810

Fortepian Wirtha krótki krzyżowy sprzeda tanio. Kraków, Grzegórzecka 43a/5. 15

Garderobę, bieliznę, obuwie, sprzedaż, kupno, Kraków, Długa 32.

Worki konopne, jutowe, papierowe. Torby papierowe 50, 30, 10 kg. Woreczki gospodarcze, sienniki, ścierki poleca tanio „Cerownia worków" Kraków Zielona 3. Prowincja za pobraniem. 26

Pelerynkę z niebieskiego, srebrnego i rudego lisa, prawie nowe— sprzeda okazyjnie Komis, Kraków, Grodzka 59. 27

Zaraz można sprzedać przez Komis Kraków, Grodzka 59, Palta zimowe, ubrania, spodnie, lisy, futra.

Obrazy najwybitniejszych malarzy polskich, sprzeda po cenach okazyjnych Dom Komisowy, Kraków, Plac Dominikański 4. 258

Ubrania, Patefony, Płaszcze, Kryształy, Sukienki, Dywany, Bieliznę, Obrazy, Spodnie, tanie sprzeda Komis, Kraków, Grodzka 59.

Sypialnię, szafę kombinowaną szafę bibljoteczną, sprzeda Magazyn Mebli, Kraków, Kopernika 4.

Obrazy wybitnych malarzy okazyjnie sprzedam, Kraków ul. Grodzka 15. 451

Perskie futro i źrebce brązowe — sprzedam. Kraków, Arjańska 5/2.

Fortepian tanio sprzedam. Zgłosz.: Kraków, Kołłątaja 12, m. 4. 566

Ubranie męskie na średniego ciemno-popielate sprzedam. Zgł.: Kraków, Karmelicka 35. Galanterja.

Pianina, fortepiany ceny okazyjne sprzeda Kwiatkowski, Kraków, Szpitalna 20/22. 567

Sypialnie, jadalnie, gabinety kombinowane, różne pojedyncze meble używane sprzedaje. — kupuje Hala Meblowa, Kraków, Grodzka Nr. 59. 570

Sprzedam wózek „Konkon" i autko, wózek sportowy, wyprawkę dziecięcą, garnitur dla jednorocznego dziecka i łóżeczko dziecinne. Kraków, Zyblikiewicza 5/46. 615

Dla niemowlęcia koszulki, kaftaniczki trykotowe, kocyk, płaszczyk, rajtuzki sprzedam. Wiadomość: Kraków, Plac Nowy 8, m. 8.

Wózek dziecięcy głęboki, ładny, dobrze lakierowany i miklowany na łożyskach kulkowych, dobrze utrzymany sprzeda: Kraków, Krakowska 29/4. 656

Maszynę krawiecką sprzedam. Zgł. Kraków, ul. Krowoderska 70, m. 2

Okazyjnie do sprzedania szafa kombinowana, oraz tapczan. Zakład Tapicerski, Kraków, Gołębia 3, sklep

Najtańsze wyroby koszykarskie, ozdobne, oraz meble — Kraków, Miodowa 17, „Export". 6896k

Płyty, patefony, igły najkorzystniej kupisz: Firma „Kontakt", Kraków, Stradom 18. 6980k

Ceraty, chodniki, dywaniki, serwety, kapy, worki, sienniki, torby gospodarcze i różne tkaniny papierowe, poleca: Józef Siwecki, Kraków, Starowiślna 21. Wejście do sklepu w bramie. 7326k

Obrazy wybitnych malarzy. Sprzedaż, kupno, ocena. Halina Grzybowska, Kraków, Zwierzyniecka 14. 7327k

Kilimy, dywany, ubrania, okazyjnie sprzeda Komis, Kraków, Plac Dominikański 4. 8424k

Obrazy najwybitniejszych malarzy polskich, sprzeda okazyjnie Dom Komisowy, Kraków, Pl. Dominikański 4. 8425k

Obrazy: Andriollego, Axentowicza, Grottgera, Hofmanna, Juliusza, Wojciecha Kossaków, Stachiewicza, Wodzinowskiego, Wyspiańskiego sprzedam: Kraków-Podgórze, Węgierska 10/13. 8937k

Harmonię pianową, 120 basów, register, sprzedam. Kraków, Kołłątaja 2. Pracownia obuwia. 8975k

Meble: sypialnie, jadalnie, szafę kombinowaną oraz trójdzielną sprzeda Stolarnia, Kraków, Starowiślna 35, w sieni na prawo (nie sklep). 9034k

Sypialnie, jadalnie, stołki, szafy kombinowane i inne nowe meble do sprzedania, Kraków, Starowiślna 44. 9035k

Meble kuchenne, pokojowe, biurowe poleca Magazyn, Kraków, Starowiślna 79. Ceny przystępne.

Lekarski ginekologiczny gabinet, instrumentarjum, książki lekarskie, sprzedam natychmiast. Wiadomość: Kraków, ul. Szewska 5, I piętro prawo, tylko w godzinach od 16 do 17.30. 9084k

Artykuły kosmetyczne, barwniki do tkanin schampony, proszki od bólu głowy, ultramaryne do prania dostarcza firma Czekay, Warszawa, Saska 74. Na żądanie przesyłamy cenniki. 9090k

Maszyna walizkowa portable poszukiwana przez Komis, Kraków, Starowiślna 18. 9127k

Sprzedam maszynę do szycia krytą. Kraków, Bożego Ciała 17/10.

Płyty gramofonowe! Najlepsi wykonawcy. Poważny repertuar. Kompletne opery! Zgł.: „Fiducia", Kraków, Florjańska 15. 8795

Maszynę krytą „Singer" sprzedam. Kraków. Staszica 19/3, przecznica Szlaku. 8800

Sprzedaje różne meble, szafy, łóżka,siatki, poduszki, stołki, stoły. Kraków, Krakowska 35. 9162

Patefon elektryczny szafkowy, wzmacniacz, płyty, sprzedam. Kraków, Wiślisko 4, m. 3.

Maszynę Singera krytą, nową, sprzedam. Kraków, Osiedle, Kielecka 30/4. 9243

Maszynę Singera krytą, piękną, sprzedam. Kraków, Osiedle, Brodowicza 12, dzwonek i mieszkanie 4. 9247

Klubowy garnitur kryty skórą, sprzeda okazyjnie Tapicer. Kraków, Pasarz Bielaka, Łuczywo.

Tapczany, otomany, fotel-łóżko, najlepiej kupisz u tapicera, Kraków, Pasarz Bielaka, Łuczywo.

Wszelkie **maszyny** młyńskie, turbiny wodne, oraz całkowite urządzenia młynów wykonuje Molitor, Fabryka Maszyn Młyńskich, Kraków, św. Wawrzyńca 26. 9620

Albumy do znaczków pocztowych sprzedam Kraków, Paulińska 2/15.

Maszynę rymarską, prawie nową, sprzedam. Kraków, Krowoderska 52, parter. 9834

Gramofon elektryczny, sprzedam. Kraków, Długa 7/6, 4—6. 9693

Sypialnia, jadalnia, maszyna do pisania, zegarek Tissot metal. naręczny, 2 kupony materjału, rower damski do sprzedania. Kraków — Basztowa 16. Sklep Sportowy.

Fortepian Förstera, angielska mechanika sprzeda tanio Świątek, Kraków, Starowiślne 12. 9970

Najtaniej kupisz worki, — torby ścierki w „Cerowni Worków" — Kraków, Zielona 3. 9971

Wyspiańskiego, Wyczółkowskiego, Juljusza Kossaka, Malczewskiego, Fałata, Gersona, Żmurki, Matejki, Brandta obrazy sprzeda. Salon obrazów, Kraków, Łobzowska 6.

Malczewskiego, Wyczółkowskiego, wystawowe obrazy katalogowane, okazja, sprzeda Salon obrazów, Kraków, Łobzowska 6. 9987

Fortepian wiedeńskki bardzo okazyjnie sprzedam. Malikowa, Kraków, Sebastiana 18, oglądać 7—8 wieczór. 8594

Ubrania, bieliznę i książki używane sprzedam natychmiast. Wiadomość: Kraków, Szewska 5, I p. prawo, tylko w godz. od 16—17.